

Ὅτι δὲ ποιότητες αὐταί, συνάγεται ὁμοίως ἐκ τῆς ὑποδοθείσης κοινῆς πρὸς τῆς ποιότητι ὑπογραφῆς. οἱ γὰρ μετέχοντες τύπων, ποιότητες εἶναι λέγονται κατ' αὐτάς, ὡς ὁ κατὰ δυνάμιν φυσικῶν πυκτικός, ἢ δρομικός. Ἐκεῖνο δὲ ἐπιστάσις ἀξίον κἀνταῦθα, ὅτι ὁ Φιλόσοφος παραδείγματι τῶν φυσικῶν δυνάμεων προκτείνει, τὰ παρὰ (1) τῶν φυσικῶν τῶν στοιχείων κράσιν τοῖς μικτοῖς ἔγγινόμενα. ἢ δὲ τοιαύτη κράσις, καὶ μᾶλλον (2) καὶ ἥτιον ἐπιδέχεται, ὡς δὴλον ἐπίπε τῶν ζώων, καὶ φυτῶν. ἢ δὲ λόγῳ καὶ οὐκ ἀπεικότως αἱ τοιαῦται δυνάμεις ἐν τοῖς συμβεβηκόσιν ἐπέχθησαν. αἱ δὲ οἰκείαι ἑκάστου εἶδους ἐνέργειαι, οὐ παρὰ τινος ἄλλου ἀμίσως προβάλλονται, ὅτι μὴ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἶδους. ἢ αὐτὴ γὰρ τοῦ ζώου ψυχὴ, καὶ ὄρα, καὶ ἀκούει, ἢ τὰς λοιπὰς αὐτῆ προσηκούσας ἀποδίδωσιν ἐνέργειαι. τὸ (3) δὲ δυνάμει, τὸ μὲν ἄριον, ἢ ἀμβλυότερον ὄρα, ἢ ἀκούει, τὸ δὲ μὴ, διὰ τῶν φυσικῶν τοῦ σώματος ἔξιν, ἢ κράσιν, συμβεβηκός ἐστὶ πάντως, καὶ ἐπὶ τὸ προκείμενον τῆς ποιότητος εἶδος ὑπάγεται.

„ Τέτον δὲ γένος Ποιότητος παθητικὰ ποιότητες, καὶ πάθη.

Διωρισάμενος τὰ δύο (4) πρῶτα τῆς ποιότητος εἶδη, ἅπερ ἐπὶ τῆς αἰδητῆς οὐσίας, λόγον ἀρχῆς ἔχοντες ποιητικῶς, τὸ μὲν φυσικῶς, τὸ δὲ ἐπικτήτου. ὑτάκτως νῦν ἀποδίδωσι τὰ λοιπὰ δύο εἶδη, ἢ πρὸς ἑκεῖνα λόγον ἀποτελέσματος ἔχει. ἢ τὸ μὲν, ἐστὶ παθητικὴ ποιότης καὶ πάθος. τὸ δὲ, σχῆμα, καὶ ἢ περὶ ἑκάστον μορφή. Διαλαμβάνει μὲν ἄρῳσον περὶ τῆς παθητικῆς Ποιότητος καὶ πάθους. ὅτι τὰυτα μέχρι βάθους τῆς αἰδητῆς οὐσίας ἐνοεῖται ὑπάρχοντα, ἐκεῖνα δὲ περὶ τῶν αἰδητῶν οὐσίαν καὶ ἐπιπολαίως μόνον τῆς ἐπιφανείας διαφεύγει. Προσηγορεύει δὲ ὁ Φιλόσοφος καὶ τοῦτο τὸ εἶδος τῆς ποιότητος γένος, ὡς περὶ ἢ τὸ ἀνωτέρω. Τὸ δὲ αἴτιον τῆς προσηγορίας εἴρηται ἤδη ἐν (5) ἐκείνῳ.

Τῶν δὲ παθητικῶν ποιότητων καὶ παθῶν, τῶν μὲν ἐπὶ τοῦ σώματος, τῶν δὲ ἐπὶ τῆς ψυχῆς συμβαίνειν πεφυκῶν, ὁ Φιλόσοφος πρότερον

(1) Διὰ. (2) Τῶν ζώων γὰρ τὸ μὲν μᾶλλον ὄρα καὶ ἀκούει, τὸ δὲ ἥτιον. διὰ τῶν τύπων ἐπιμειξίαν, τῶν στοιχείων ἑκάστη συμμειξίατε καὶ ἀσυμμειξία. (3) Τὸ δὲ αἰτίας τῆς φυσικῆς κράσεως τοῦ σώματος τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ ἥτιον ὄρα, ἢ ἀκούει, τοῦτο συμβεβηκός ἐστι. (4) Ἐξιν καὶ διαδίσιν, δυνάμει καὶ ἀδυναμίᾳ. τὸ πρῶτον ἐπικτήτου, τὸ δὲ φυσικόν. (5) Τῶν δυνάμεων, τῆς δυνάμει καὶ ἀδυναμίας ἑκάστη.

περον περὶ τῶν τοῖς σώμασι συμβαινουσῶν διαλέγεται, ὧν εἰς κατάλη-
ψιν τρία ταῦτα ποιεῖ.

Προβάλλεται πρῶτον τὸ αὐτὸ τοῦτο εἶδος, ὅπερ ἐφεξῆς παραδείγμασι
διαφανῶνται. Δεύτερον διαφορᾶντι καὶ διαίρεσιν τῶν παθητικῶν Ποιο-
τήτων παραδίδωσι. Τρίτον ὅπως αἱ παθητικαὶ Ποιότητες τῶν παθῶν
διευκύνουσι διδάσκει. Εἰς δὲ τὴν Πρώτην παραδείγματα προ-
χειρίζεται ὁ Φιλόσοφος ἄπο τῶν πρώτων Ποιοτήτων θερμὸν, καὶ ψυ-
χρὸν, καὶ ἄπο τῶν χρωμάτων εὐκρότητα, καὶ εὐκροτῆτα. Ταῦ-
τα δὲ πάντα ὅτι ποιότητες εἰσὶ παρὰ πόδας ἐπάγεται τὴν δεῖξιν ὁ
Φιλόσοφος ἔστω ταῦτα. Ποιότητες εἰσὶ καθ' ἑαυτὰ μετέχοντα ποιό-
τινα εἶναι λέγεται. Τοιαῦτα δὲ πᾶσαι αἱ προσεχθεῖσαι ἐν παρα-
δείγματι λέγω. ἄρα. Τὸ ἔνδοξον γλυκὺ ποῖον εἶναι λέγεται, ἥπερ γλυ-
κύτης μετέχει. καὶ τὸ θερμὸν ὁμοίως, ἢ μετέχει θερμότητος ποῖον λέ-
γεται, καὶ τὸ λευκὸν καὶ μέλαν, καὶ τὰλλα ὡσαύτως.

Παραδιδούς δὲ ἐφεξῆς ὁ Φιλόσοφος τὴν ἐνοῦσαν ταῖς παθητικαῖς Ποιό-
τησι διαφορᾶν. Πρῶτον ἐκτίθεται αἴτιον, καθ' ὃ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχου-
σιν αἱ παθητικαὶ Ποιότητες λεγόμεναι. Τοῦτο δὲ εἰσὶν ὅτι πολλαὶ τῶν
ποιοτήτων Ποιοτήτων οὐχ ὡς ἄπο πάθους ἐγγινόμεναι παθητικαὶ Ποιότη-
τες ἤκουσαν, ἀλλὰ μάλλον, ὅτι πάθος ἐμποιοῦσι ταῖς ἡμέτεραις αἰδή-
σεσι. τὸ γὰρ μέλι οὐ διὰ τοῦτο γλυκὺ λέγεται (ὅπερ εἰσὶν ἡ παθητικὴ
(1) ποιότης) ὡς πεπονθὸς τί κατὰ τὴν γλυκύτητα, ἀλλ' ὅτι πάθος
ἐμποιεῖ γλυκύτητος περὶ τὴν ἡμέτεραν γῶσιν. Ὅμοίως δὲ φησὶ καὶ θερ-
μότης, καὶ ψυχρότης παθητικᾶς λέγεσθαι ποιότητας, ἔχ' ὅτι τὰ μετέ-
χοντα τούτων πάθουσι κατὰ μέθεξιν, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῶν αἰδήσεων πᾶσαι
αἱ εἰρημεῖαι Ποιότητες, πάθους εἰσὶ ποιητικαί.

Δεύτερον αἴτιον ὁ Φιλόσοφος ἐπάγει τῆς ἐπωνυμίας τῶν παθητικῶν
ποιοτήτων ἀντικείμενον τῷ προρρηθέντι, ὅτι τινὲς τῶν παθητικῶν Ποιο-
τήτων αὐτὸ τοῦτο ἤκουσαν παθητικαὶ ποιότητες, οὐχ ὅτι πάθος ἐμποιο-
οῦσι ταῖς αἰδήσεσιν, ἀλλ' ὡς ὑπὸ πάθους ἐγγινόμεναι. Παραδείγ-
ματα προχειρίζεται ὁ Φιλόσοφος ἄπο τῶν χρωμάτων. ἢ γὰρ ἐρυθρία-
σις οὐ τῷ πάθους ἐμποιεῖν ταῖς αἰδήσεσιν πάθος λέγεται, ἀλλ' ὅτι
ὑπὸ πάθους ἐγγίνεται τῷ αἰδουμένῳ, πάθος λέγεται. Ὅμοίως δὲ
καὶ τὰ λοιπὰ χρώματα, ὅσα προέρχεται παθαινομένης τῆς ψυχῆς,
οἷον ὠχρίασις διὰ φόβον, καὶ τὰ τριαῦτα. Ταῦτα δὲ εἰ μονιμώτερα,
καὶ

(1) Ἡ γλυκύτης.

καὶ δυσἀπόβλυτα γινόμενα τύχῃσι, παθητικαὶ ποιότητες λέγονται, ὡς ἀπὸ πάθους ἐγγινόμενα.

Ἀπορία.

Περὶ τῶν ἐκτεθεῖσαν τῆς παθητικῶν Ποιοτήτων διαφορῶν ἀπορία ἀνακύπτει τοιαύτη. Εἰ γὰρ καὶ τὰ χρώματα ὁμοίως διατίθενται τῶν ὀράσιν, ὡσπερ καὶ οἱ χυμοὶ τῶν γεῦσιν, τί μὴ καὶ ταῦτα παθητικαὶ Ποιότητες λέγονται ἀπὸ τοῦ πάθους ἐμποιεῖν ταῖς αἰδήσεις; ἢ γὰρ γλυκύτης, καὶ πικρότης παθητικαὶ Ποιότητες ἤκουσαν, ἀπὸ τοῦ πάθους ἐμποιεῖν τῆς ἡμετέρας γούσας, ἐπειδὴ καὶ ἐρυθρίασις καὶ ὠχρίασις πάθος ἐμποιοῦσι τῆς ὄψεως. οὐκ ἀπεικότως καὶ αὐτὰ παθητικαὶ Ποιότητες ρηθῆσονται, ἀπὸ τοῦ πάθους ἐμποιεῖν ταῖς αἰδήσεις.

Ἀπάντησις.

Εἰσὶν οἱ λέγοντες τῶν ἐκτεθεῖσαν διαφορῶν ἐννοεῖσθαι τῆς Φιλοσόφου οὐκ ἐν ταῖς παθητικαῖς Ποιότησιν, ἀλλὰ μεταξὺ τύπων καὶ τῆς παθῶν. Βούλεσθαι δὲ τὸν Φιλόσοφον διευκρινεῖν τὰ πάθη τῆς παθητικῶν Ποιοτήτων, ὅτι ἐκεῖνα μὲν παθητικαὶ Ποιότητες ἤκουσαν ἀπὸ τοῦ πάθους ἐμποιεῖν ταῖς αἰδήσεις, τὰ δὲ πάθη διὰ τὸ πάσχειν τὸ ὑποκείμενον κατ' ἐκεῖνα. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀπαίτησις ἔτε τῆς λέξεως τοῦ Φιλοσόφου σύμφωνος φαίνεται, οὔτε τῆς φύσεως τῆς παθητικῶν ποιότητων, καὶ παθῶν, ἄπερ ἐκ ἄλλως διευκρινήσασιν, ὡς αὐτὸς ὁ Φιλόσοφος διδάσκει, ὅτι μὴ τὸ μονιμωτέρας εἶναι καὶ δυσἀποβλήτους, ἢ ραδίως ἀπογινόμενης τοῦ ἐν ᾧ ὑπάρχουσιν ὑποκειμένου.

Ἀπάντησις προσφυσέρας.

Εἰς δὲ κρινεῖσθαι δὲ κατάληψιν τῆς ἐπιλύσεως τοῦ προτεθέντος ἐπιχειρήματος, ρητέον, ὅτι διττὴ ἐστὶν ἡ παθητικὴ Ποιότης, ἢ μὲν (1) τελειωτικὴ, καὶ ὡς τὰ πολλὰ φύσει προσοῦσα τῆς ὑποκειμένου, ἢ δὲ (2) φθαρτικὴ, ἢ γουῦ (3) ἀδιαφέρως ἔχουσα πρὸς τῶν τοῦ ὑποκειμένου τῶ

MM

λειό

(1) Ὡς ὑγιεία, καὶ ἢ ἐν ψυχῇ ἀρετὴ. (2) Ὡς νόσος καὶ κακία. (3) Ἀδιαφέρως ἐστὶν ἢ μὴτε τελειωτικὴ, μὴτε φθαρτικὴ, ὡς ἢ πλυσκαίσις καὶ ἐρυθρίασις, καὶ ἄλλαι, ἀλλ' οὔτε φθέρουσι, οὔτε τελειοῦσι τὸ ὑποκείμενον.

λειότητα. Ἡ ποίνω γλυκύτης ἐν τῷ μέλιτι, ἢ καὶ ἐν τοῖς καρποῖς, μὴ ἀπὸ πάθους τινὸς ἐγγινομένη τούτοις, (οὔτε γὰρ τὸ μέλι, οὔτε μὲν οἱ καρποὶ ἀπὸ πάθους τινὸς ἔχουσι λαβόντες τὴν γλυκύτητα, ἀλλ' ἐξ οἰκείας φύσεως) οὐκ ἀπὸ πάθους ῥηθεῖν παθητικὴ ποιότης. ὅθεν λείπεται ἀναγκαίως, τὴν ἐπωνυμίαν ἐχῆκσαι ἀπὸ τοῦ πάθος ἐμποιεῖν ταῖς αἰδήσεις. Ὅσαι δὲ τῷ παθητικῶν ποιότητων παθαίνομενων τῷ ὑποκειμένου ἐγγίνονται, οἷα εἰσὶ τὰ χρώματα, εἰκότως καὶ ἀπὸ πάθους καθ' ὃ ἐγγίνονται, τὴν ἐπωνυμίαν τῆς ποιότητος ἐκληρώσαντο. Εἶδ' ἡ καὶ αὐταὶ ἤδη παρηγμένα πάθος ἐμποιοῦσι ταῖς αἰδήσεις, οὐ διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχουσιν ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐνέργειας. ἤδη γὰρ ὠφθησαν προσαγορεύεσθαι παθητικαὶ ποιότητες, ὑπ' οὗ προήχθησαν πάθους.

Τῆς μεταξὺ τῷ παθητικῶν ποιότητων διαφορᾶς ἐκτεθείσης, δειτέρως διδάσκει διαφορὰν ὁ Φιλόσοφος καθ' ἡν τὰ πάθη τῷ παθητικῶν Ποιότητων διουλόχασιν, καὶ φησὶν. Ὅτι τῷ ἀπὸ πάθους ἐγγινομένων ποιότητων, αἱ μὲν ἀπὸ πάθους ἐγγίνονται μονιμωτέρου καὶ δυσἀποβλήτου, αἱ δὲ ἀπὸ παθῶν δεινότητε ἔ μεταβαλλομένων ῥαδίως. Αἱ μὲν οὖν ῥαδίως ἀποκαθιστάμεναι, πάθη μόνον λέγονται, αἱ δὲ δυσἀπόβλητοι καὶ μονιμώτεροι, παθητικαὶ ποιότητες ἠκούσαν. Τούτων τὰ μὲν πάθη οὐκ ἀπαρθεύονται παρὰ πᾶσιν ἐν τοῖς εἶδεσι τοῖς Ποιότητος. οὐ γὰρ ἀπλῶς ἀπ' αὐτῶν παρωνύμως λέγεται τὸ μετέχον, ἀλλ' ἐφ' ἕσπον μόνον εἰσὶν ἐν τῷ πάθει, οἷον ἢ δι' αἰδῶ ἐρυθρίασις, ἢ διὰ φόβον ὠχρίασις, ἀλλ' ἀναφέρουσι τὰ τοιαῦτα πάθη ἐπὶ τὴν κατηγορίαν τοῦ Πάθει. Ὁ μόντοι Φιλόσοφος ταῦτα ἐπὶ τοῦ προκειμένου τρίτου τῆς Ποιότητος εἶδους προφανῶς τάττει. εἰ γὰρ καὶ μὴ ἀπλῶς τὸ μετέχον παρωνύμως λέγεται ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ χρόνου παντός, ἀλλ' ἢ ὑπερ' ὅπως οὖν διατίθεται εἰδικῶς τὸ δεκτικόν, Ποιότητες εἰσὶν. ἐπὶ δὲ τὸ Πάθει οὐκ ἄλλως ἀνάγονται, ὅτι μὴ ὡς ἐν τῷ γίνεσθαι θεωρούμενα, καὶ τὸ ποιητικὸν προσσημαίνονται αἴτιον.

» Ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν παθητικαὶ ποιότητες, καὶ πάθη λέγονται.

△ Εὐτέρων τούτῳ μέρος τῆς περὶ τοῦ τρίτου εἶδους τῆς Ποιότητος λέξεως, ἐν οἷς ὁ Φιλόσοφος δελαμβάνει περὶ τῷ ἐν τῇ ψυχῇ παθη-

Ἰητικῶν Ποιοτήτων, ἃς ὁμοίως δίχα διατέμει, εἰς τε τὰς ἐγγινομενάς κατὰ φυσικῶν κρᾶσιν ἢ σύστασιν τοῦ ζώου, ἢ τὰς μετὰ τὴν γένεσιν συμβαινούσας τῇ ψυχῇ διαφοροῖς συμπτώμασιν. Ἐποδιαίρει δὲ τὸ δαίπερον μέρος αὐθις εἰς τε τὰς μονιμώτερας ἢ δυσαποβλήτους, ἢ τὰς ῥαδίως ἀποκαθισταμένας. ἃς καὶ πάθη μόνον προσαγορεύει, διὰ τὸ μὴ ἀπλῶς ἀπ' αὐτῆς παρωνύμως λέγεσθαι τὸ δεκτικόν, ὅτι ταχέως διαλύονται.

Παραδείγμασι ταῦτα διαφανοῦται ὁ φιλόσοφος. μανικῶν γὰρ ἕκαστον καὶ ὀργῶν, καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς γένεσιν παρέπειθαι τῇ ψυχῇ δυνατὸν, καὶ μετὰ τὴν γένεσιν δὲ διὰ νόσον, ἢ τινὰ ἄλλα συμπτώματα. Τούτων αἱ μὲν πρῶται αἰεὶ ἐπιζαίουσι μόνιμοι τῇ ψυχῇ καὶ τοῦ ὑποκειμένου ἀπαλλαγῶναι, ἢ οὐδαμῶς, ἢ τῆς χαλεπωτάτων ἐσίν, ἅτε δὴ τῇ φυσικῇ συμπαρομαρτούσῃ κρᾶσει, αἱ καὶ οὐκ ἀπεικόπως παθητικαὶ Ποιότητες ἦκουσαν. οἱ γὰρ κατ' αὐτὰς διατιθέσθαι, ἀπλῶς ὀργίλοι, ἢ ἀπλῶς μανικοὶ λέγονται. Τῶν δὲ μετὰ τὴν γένεσιν συμβαινόντων τῇ ψυχῇ παθημάτων, ὅσα μὲν χαλεπῶς, ἢ οὐδαμῶς ἀποκαθίστασθαι πέφυκε, παθητικαὶ ὁμοίως Ποιότητες προσαγορεύονται. ἀπλῶς γὰρ καὶ κατ' ἐκεῖνα τὸ δεκτικόν παρονομαζέται τοιοῦτον. τὰ δὲ ῥαδίως διορθούμενα, καὶ ταχέως ἀποκαθιστάμενα, οἷον εἰς ἐνοχληθεῖς ὀργιλώτερος γίνηται, οὐ παθητικαὶ Ποιότητες, ἀλλὰ πάθη μόνον προσαγορεύεται. οὐ γὰρ αὐτὸ ἀπλῶς ὀργίλος ῥηθεῖν, ὅστις ἐνοχλούμενος, ὀργιλώτερος τοῦ εἰωθότος φανείη.

„ Τέταρτον δὲ γένος ποιότητος ἡγήματε καὶ ἡ περὶ ἕκαστον ὑπάρχουσα μορφή.

Τὸ τέταρτον καὶ ἕκαστον εἶδος τῆς ποιότητος προβάλεται ὁ φιλόσοφος δυσὶν ὀνόμασι, ἡγήματι δηλαδή καὶ μορφῇ τῇ περὶ ἕκαστον τῆς σωμάτων θεωρουμένη. Διέλοι δ' αὐτὴν τὴν λέξιν διχῶς. ὧν ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου μέρους ἐκθέμενος τὸ αὐτὸ εἶδος, δείκνυσιν ὅτι Ποιότης, ἀπὸ τῆς κοινότερον ἀποδοθείσης ὑποκειμένης τῇ ποιότητι. Ἐν δὲ τῷ δαίπερῳ μέρει ἀπορίας τινὰς περὶ τὸ αὐτὸ εἶδος αἰακυπτούσας ἐπιλύεται. Φησὶν οὖν τὸ τέταρτον γένος τῆς ποιότητος, γένος ὑπάλληλον ἐνοῶν, ὃν εἴρηται ἕξοπον. Τὸ δὲ ἡγήμα ἐνταῦθα ἐκλαμβάνεται, οὐχ ὡς παρὰ ῥήτορσιν ἐνοεῖται, ἢ τοῖς λογικομορφοῖς

τὰ συλλογιστικά ἡμίματα, ἀλλὰ τὸ ἡμίμα ἐσταῦθα περὶ σώματα θεωρεῖται, καὶ ἔστιν οἷον μορφῆτις ἀνακύπτουσα καὶ τὴν ὑποπεράτωσιν τοῦ μεγέθους, περὶ οὗ ὅπως ποτε διενύοχε τῶν μαθητικῶν ἡμιμάτων μετ' οὐ πολὺ ἐροῦμεν. Ἡ δὲ μορφή ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὅτι μὴ τὸ εἶδος σημαίνει τὸ συστατικὸν ἐκάστου, καὶ αὐτὸς ὁ Φιλόσοφος ἐδήλωσεν εἰπών. καὶ ἢ περὶ ἐκάστον ὑπάρχουσα μορφή, ταῖσιν οὐ τὸ ἐνδογενές, καὶ οὐσιαῖδες ἐκάστου εἶδος, ἀλλὰ τὸ ἐπιπολῆς καὶ καὶ συμβιβηκός, ὃ περὶ τὴν ὑποπεράτωσιν τοῦ μεγέθους θεωρεῖται. καὶ ἔστι χεῖρον τὸ αὐτὸ τῶν ἡμιμάτων, ὧν ἡ διαφορὰ δηλωθήσεται κατωτέρω. Ἰπάγει δὲ τῶν ἡμιμάτων καὶ τῆ μορφῆ ὁ Φιλόσοφος διθύτητα καὶ καμπυλότητα, καὶ εἶτι ἄλλο τούτοις παρεμφερές, ἃ καὶ δείκνυσιν ὅτι ποιότητες, ὅτι τὰ κατ' ἐκεῖνα διακείμενα ποιήματα λέγεται εἶναι, ὅπερ ἔστιν οικειότητος τῆς Ποιότητος χαρακτήρ.

Ὅτι δὲ τὰ μετέχοντα τῶν εἰρημνῶν ποιήματα εἶναι λέγεται, διδάσκει ὁ Φιλόσοφος λέγων, τὸ γὰρ ἕξωγον, ἢ τετραγωνον εἶναι, ποιοῦντι „ λέγεται. ὁμοίως δὲ ἔ τὸ δίδυ, ἢ καμπύλον, καὶ ἀπλῶς παῦ ὅπως ἔν „ ἐχηματισμῶν, ἢ μεμορφωμῶν, ποιοῦντι εἶναι λέγεται, κατὰ τὸν „ ποιοῦνδε ἡχηματισμῶν, ἢ μόρφωσιν.

„ Τὸ δὲ μακρὸν, καὶ πυκνὸν, καὶ ἄρα καὶ λεῖον.

Δ Εὐτερον τοῦτ' μέρος τῆς λέξεως, ἐν ᾧ ὁ Φιλόσοφος ἀπαντᾷ ζητήματα τοιαῦτα. εἶχε γὰρ αὐτὸς εἰπεῖν, τὸ μακρὸν, καὶ πυκνὸν, καὶ ἄρα καὶ λεῖον ποιοῦντι σημαίνει δοκοῦσι. λέγεται γὰρ ἀπ' αὐτῶν τὰ μετέχοντα παρωνύμως ποιήματα. Ἐξ ἐναντίας δὲ ἀλλότρια τῆς Ποιότητος εἰκόσιν εἶναι, οὐ γὰρ φαίνεται ὅπως ἀνακτέα εἶσιν, ὑπότι τῶν εἰρημνῶν εἰδῶν τῆς ποιότητος.

Ἀπαντᾷ δὲ πρὸς ταῦτα ὁ Φιλόσοφος, ὅτι τὰ εἰρημνῶν ἔκ εἶτι ποιότητες, καὶ δείκνυσιν ἕξωπον τοιαῦτα. τὰ κατὰ τὴν θείσιν τῶν μορίων συνιστάμενα οὐκ εἰσὶ Ποιότητες, ἀλλ' ὑπὸ τὸ Κεῖσθαι ἀναφέρεται, ἀλλὰ μὲν ταῦτα κατὰ τὴν θείσιν τῶν μορίων σιωπῆσθαι. ἄρα.

Δείκνυται ἢ ἐλάττων ὑπὸ τῆς ὑπογραφῆς ἐκάστου τῶν εἰρημνῶν. πυκνὸν μὲν γὰρ λέγεται, οὐ τὰ μόρια σιωπῆσθαι ἀλλήλων εἰσὶ, μακρὸν δὲ οὐ τὰ μόρια διασηκῶτα ἀπ' ἀλλήλων τυγχάνει. Καὶ λεῖον μὲν οὐ τὰ μόρια ἐπ' ἀθείας πῶς κεῖται κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, Τραχὺ δὲ οὐ τῶν μορίων τὰ μὲν ὑπερέχει, τὰ δὲ ἐλλείπει. ἢτοι τὰ μὲν ἐπανεσηκῶτα, καὶ ὑπερέ-

ὑπερέχοντα τῶν ἄλλων, τὰ δὲ ὑφίξανοντα, καὶ ἐλλείποντα κατὰ τὴν ἐπιφανείαν.

Ἐπισῆσαι μέντοι δεόν, ὅτι διττὸν ἐστὶ τὸ μακρὸν, καὶ πυκνὸν, τὸ μὲν ἐπόμενον τῇ φυσικῇ τῶν σωμάτων συστάσει, μάλιστα δὲ τῶν ἀπλῶν, καθὰ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων θεωρεῖται. ἢ γὰρ ὕλη διαφόροις ἑτέροις μωυῦσαι, καὶ πυκνοῦσαι πέφυκε κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν ἐγγυνομίων αὐτῆς εἰδῶν, καὶ τὸ τοῖστον μακρὸν, καὶ πυκνὸν, τοῦ τρίτου εἶδους ἐστὶ τῆς ποιότητος, ἐν ταῖς ἀπταῖς παττόμενα ποιότησιν. ἕτερα δὲ μακρὸν καὶ πυκνὸν ἐστὶ, προσσημαίνοντα θέσιν τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων, ὧν τὰ μέρη ἀλλήλων διέσκηκεν, ὡς ἐπρόντι παρεμπίπτειν ἀλλότριον σῶμα, οἷόν τι καθοράται ἐπίτινων μικρῶν, ὡς ἐν ἀπόγγῳ, (1) κισήρει, καὶ τοῖς τοιαῖσι, ὅπερ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ Φιλόσοφος ἐπὶ τὸ Κεῖθαι ἀναφέρει. τὸ γὰρ τοῖστον μακρὸν, ἢ πυκνὸν, οὐ Ποιότητες τῶν ὄντι ἐστίν.

Ἀπορία.

Α Πορεῖται ἐνταῦθα περὶ τοῦ σχήματος τίνι λόγῳ ἐπὶ τὴν ποιότητα ἀναφέρεται. τὸ γὰρ τρίγωνον, ἢ τετράγωνον, ἅτινα εἰσὶ σχήματα, ἐν τῷ γένει τῆς ποσότητος ἀνατιρρήτως παττόνται. ὁ καὶ αἱ τῶν μαθηματικῶν θεωρίαι, περὶ αὐτῶν σαφῶς ἐμπεδοῦσιν. οὐδὲν γὰρ ὑποπίπτει τῇ μαθηματικῇ θεωρίᾳ, ὅτι μὴ ποσότης.

Τὴν λύσιν τῆς προπεθείσης ἀπορίας ἐπηνείξατο ὁ Φιλόσοφος ἐπὶ τῆς λέξεως, τίξας ἐν Ποιότητι οὐ τὸ, τρίγωνον, ἢ τετράγωνον, ἀλλὰ τὸ τρίγωνον ἢ τετράγωνον εἶναι. διχῶς γὰρ ἐνδέχεται τὸ τρίγωνον θεωρηθῆναι, ἢ καθὸ διαιρετὸν καὶ μέρητόν ἐστὶ, κατὰ τὰς αὐτοῦ διαφορὰς. ὃν ἑτέρον ἐπὶ τὸ γένος ἀνήκει τῆς ποσότητος. Θεωρεῖται δὲ ἕτερον τὸ σχῆμα τρίγωνον, ἢ τετράγωνον, καθὸ σημαίνει τὸν ἑτέρον τῆς περιγραφῆς καὶ σχηματισμὸν τῶν σωμάτων, ὃν ἑτέρον οὐ τὸ τρίγωνον, ἀλλὰ τὸ τρίγωνοειδὲς μᾶλλον, ἢ τετράγωνοειδὲς σημαίνει. ὧ δὲ λόγῳ θεωρεῖται τῷ Φιλοσόφῳ ἐνταῦθα ὡσπερ καὶ ἡ γωνία οὐ καθ' ἑαυτὴν, ἀλλὰ τῷ γεγωνιῶσαι ὡδὲ τῆς ἀποκειμένης γίνεται σκέψεως. Ὅτι δὲ ποιότητες ταῦτα τὸν εἰρημνικὸν ἑτέρον θεωρούμενα, σημαίνεται τοιαύτη δείξει. Ἐξ ὧν ἴδῃ ποιά τινα εἶναι λέγεται, ταῦτα ποιότητες, ἐκ δὲ τῶν εἰρημνικῶν τὰ σώματα τῷ γεγωνιῶσαι ὡδὲ, ἢ ὡδὲ τρίγωνοειδῶς φέρε εἶπεῖν, ἢ τετράγωνοειδῶς,

(1) Κοῦροι τινὲς λίθοι θαλάττιοι ἐστίν ἢ κισπείς.

δῶς, καὶ τὴν διάφορον ὑποπεράτωσιν, καὶ περιγραφὴν τοῦ μεγέθους ποιά τινὰ λέγεται εἶναι. ἄρα αἱ τοιαῦται ὑποπερατώσεις ποιότητες εἰσὶν.

Ἀπορία.

Α Πορεῖται δὲ περὶ τὸ ἄνω, τίτι λόγῳ τὸ σχῆμα τῆς μορφῆς διουλοχέ. κοινό-
περον γὰρ λέγεται ἢ μὲν μορφή τοῖς ἐμφύχοις προσήκειν σώμα-
σιν. ἔχει γὰρ ἰδίαν τινὰ περιγραφὴν ἢ ὑποπεράτωσιν τὰ ἐμφυχα σώ-
ματα, περιπομείνῳ τῷ ἑκάστου εἶδει, καὶ τῆς τοιαύτης ὑποπερατώσεως καὶ
χηματίσεως φυσικῆς, τῆς ἐμφύχων σωμάτων, σηματικὸν εἶναι βου-
λονται οἰκείως καὶ πρώτως τὸ πρόσρημα τῆς μορφῆς. τὴν δὲ τῷ σχήματος
φωνῶν, ἰδιαίτερον σημαίνει οἶονταί τὸν ἐν τοῖς ἀφύχοις τῆς σωμάτων
χηματισμῶν.

Ἔστι μάλιστα ἡ ἀπάντησις αὕτη, τῆς διανοίας τοῦ Φιλοσόφου ἀλλότριος.
ὑποτίθησι γὰρ κατ' οὐσίαν διουλοχέται τὸ σχῆμα τῆς μορφῆς. εὐδὲν
γὰρ σχῆμα κατὰ τὴν τοιαύτην ἀπάντησιν ἢ αὐτὴν εἶπειν μορφῶν, ἀλλ' οὐδὲ
ἀνάπαλιν. ἔθεν ἔδὲ εἶδος Ποιότητος ἄμφω ταῦτα ἢ τὸ σχῆμα καὶ ἡ μορ-
φή, ἀλλὰ δύο, ἀλλήλων κατ' οὐσίαν κεχωρισμένα, οὐ τὸ ἀντικείμενον
ὁ Φιλόσοφος ἐπὶ τῆς λέξεως διδάσκει, καὶ ὁ λόγος συμπεῖθει. ἑκάτερα
γὰρ τότε σχῆμα, ὡσαύτως καὶ ἡ μορφή, τὸν ἕρπον τῆς ὑποπερατώσεως καὶ
χηματισμοῦ τοῦ μεγέθους δηλοῦσι. τὸ δὲ, τὴν μὲν παρέπεσθαι τῆς
τῆς φύχης ιδιότητι, τὸ δὲ μὴ, οἶον ὑποδιαίρεσις ἐστὶ τοῦ αὐτοῦ εἶδους.

Ἔπειροι δὲ φασὶ τὸν αὐτὸν ἕρπον τῆς ὑποπερατώσεως, καὶ χηματισ-
μοῦ τῆς σωμάτων ὑπ' ἀμφοτέρων σημαίνεσθαι τῆς φωνῶν. ἀλλ' ὑπὸ μὲν
τοῦ σχήματος, μαθηματικώτερον καὶ τῆς ὕλης κεχωρισμένον. ὑπὸ δὲ
τῆς μορφῆς, σημαίνεσθαι μὲν τὸ αὐτὸ σχῆμα, ἀλλὰ φυσικώτερον μετὰ τῆς
χρωμάτων δηλαδή, καὶ ὅσα ἐπιπολῆς ἐμφαίνονται τοῖς σώμασιν. Ἡ δὲ
τοιαύτη διαφορά κατὰ τὴν ὕλην θεωρουμένη, οὐδὲ μίαν ποιεῖται παραλ-
λαγῶν εἰδητικῶν.

Ἀλλὰ τοῖσι προδετέα ἐστὶ καὶ ἡ διδασκαλία κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς
προλαβούσης ὑπορίας, κατὰ τὴν ἀριστοτελικὴν εἰνοιαν δεδήλωται ἡ
διαφορά τῆς θεωρίας τῆς χημάτων, κατὰ τὴν μαθηματικούς, καὶ
λογικούς.

Ζήτησις.

» Πότερον τὰ ἐκπεθεύτα τέτταρα τῆς ποιότητος εἶδη ἀμιγῆ τυγχάνουσιν
 » ἀλλήλων, καὶ ἀσύγχητα, ἢ οἶ.

Διαφύρως δοξάζουσιν οἱ φιλοσοφουῦτες περὶ τῆς προκειμένης ζητήσεως, διὰ που εἰώθει ἐπὶ τῶ βαθυτέρων καὶ δυσδιελέκτων ζητημάτων γίνεσθαι, τίνι ἔοπα διαρίσεως ἀλλήλων ἀντιδιασέλλονται. Εἰσὶν οἱ λέγοντες τὴν διαίρεσιν τῆς ποιότητος εἰς τὰ εἰρημικά τέτταρα εἶδη, μὴ γένους εἰς εἶδη εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον ὑποκειμένου εἰς συμβεβηκότα. Διὸ οὐδὲ ἀντιδιασέλλεσθαι ταῦτα ἀλλήλων οἴονται κατ' οὐσίαν. Ἔτεροι δὲ ἀποδέχονται μὲν τὴν εἰρημικὴν τῆς Ποιότητος διαίρεσιν, γένους εἶναι εἰς εἶδη, οἴονται δὲ ἀποχρῆν εἰς σύσασιν τῶ εἰδῶν τῆς Ποιότητος ἀλλήλων διενέωχεναι διαφόροις ἐνορίας ἔοποις, εἴτ' οὐὶ χίσει. Κρατύνουσι δὲ τὸ τοιοῦτον δόγμα ἀπὸ τοῦ φιλοσόφου. ὅς τὴν θερμότητα καὶ ψυχρότητα ταῖς ποιότησι τοῦ πρώτου εἶδους συναρθεμισάμενος, καὶ ἐπὶ τῷ τρίτῳ εἶδους τὰς αὐτὰς ἔταξε. καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ προκειμένου (1) κεφαλαίου φησὶν. Ἔτι εἰ τύχει τὸ αὐτὸ καὶ ποιὸν καὶ πρὸς τι ὄν. οὐδὲν ἄποπον ἐν ἀμφοτέροις αὐτὸ τοῖς γένεσι καταρθεμῆσθαι, οὐδὲν ἄποπον ἄρα τὰ αὐτὰ ἐν διαφόροις εἶδεσιν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος τετάχθαι. Καὶ λόγοις δὲ κέχρηται πλείοσιν εἰς ἐμπέδωσιν τοῦ αὐτοῦ, ὧν καὶ οὗτος ἐστὶ.

Τὰς πλείους τῶ παθητικῶν Ποιοτήτων ὁ Φιλόσοφος τίθειται ποιητικὰς, ὡς φησὶ ταύτας, τῆς ἐπωνυμίας ταύτης τετυχηκόσαι ἀπὸ τοῦ πάθος ἐμποιεῖν τὰς ἡμετέρας αἰδήσεις. Τὸ δὲ ποιουῦν, ἢ δυνάμις ἐστὶν, ἢ ἰσία διὰ δυνάμεως. ὧ δὴ λόγῳ οὐκ ἀπεικότως αἱ εἰρημικαὶ παθητικαὶ ποιότητες ἐπὶ τὸ δαύτερον ἀναχθήσονται τῆς ποιότητος εἶδος.

Διορισμὸς τοῦ ζητουμένου.

Ἐάν μὲν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐν διαφόροις εἶδεσι τετάχθαι, οὐδὲν θαυμαστόν. εἴγε τὸ αὐτὸ γενικὴ τίς ἔστι φύσις, ἀντικειμέναις διαφοραῖς διαρουμενῆ εἰς σύσασιν διαφόρων εἰδῶν. Εἰδὲ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐν διαφόροις εἶδεσι τετάχθαι βούλονται, ὅν ἔοπον ὁ αὐτός, φέρε

(1) Τῆς ποιότητος.

φέρει εἰπεῖν Σωκράτης, πρὸς μὲν τὸν οἰκείον ἀναφερύμενος πατέρα ἐν ἡῶν μοίρα τέτακται, πρὸς δὲ τὸν ἴδιον αὐτῷ υἱὸν ἐνοοῦμενος, λόγον ἐπέχει πατρός. τοῦτο ἐπὶ τῆς ἀπολύτων συμβεβηκότων ἔχει χώραν. Ἐκεῖνο γὰρ παρὰ πᾶσιν ὁμολογούμενον ἔστιν, ὅτι τὰ γένη τῆς ἀπολύτων ὄντων καὶ ἀγέντων ἀπολύτῃ εἰσιν, ὅθεν καὶ ἀκολουθῶς ἀναγκαίως ὀφείλουσι καὶ αἱ διαφοραὶ αἰς τὰ εἶδη τῆς αὐτῆς γένων σιωπῆσθαι, πράγματα, εἴπωσι πραγματιώδεις ἔσοποι ἐν τοῖς οὖσιν ὑπάρχειν, δι' ἃν τότε ἀνώτατον γένος, καὶ καθιξῆς τὰ ὑπάλληλα γένη ἀντιδιαιρούμενα μέχρι τῆς ἐσχάτων τὰ διάφορα εἶδη συσῶν. Οὐ δὲ ἀτόχη ἢ χετική ἑτεροπῆς, εἴτ' οὐκ ἢ κατ' ἐπίνοιαν εἰς σίσαση καὶ αἰτιδιασολῶν τῆς ὑπαλλήλων εἰδῶν τοῦ ἀπολύτου γένους. ἦσαν γὰρ αὐ τοῦτου δοθέντος τὰ τῆς Ποιότητος εἶδη, ἢ χετικά, εἴγε διὰ χεσίων, ἢ κατ' ἐπίνοιαν ὄντα, εἴγε διαφοροῖς ἔσοποις ὁμοίας συσῶν, καὶ ἀλλήλων ἀντιδιασέλλοιντο. Τοῦτο δὲ φανερώς ἀπομάχεται τοῖς ὑπάρχουσιν ἐν τῇ φύσει τῆς ὄντων, καὶ ἀπολύτως, καὶ ἀγέντως οὖσιν, οἷα δήπου εἰσιν ἢ ποιότης.

Ὅθεν εἰς διάγνωσιν τῆς διαφορᾶς τῆς εἰδῶν τῆς Ποιότητος, διασκεπτέες εἰσιν ὁ διάφορος ἔσοπος τῆς ὑπάρξεως ἑκάστου τῆς ἀπυριθμημένων εἰδῶν ἐπ' αὐτῆς τῆς πραγμάτων. ἐνδέχεται γὰρ τὴν μίαν καὶ τῆς αὐτῆς φωνῆ φρασσορομῶν Ποιότητα ἐν διαφοροῖς φράγμασι διαφορᾶς ἔσοπους ὑπάρξεως ἶχειν. οἷον ἢ θερμότης ἐν πυρὶ, ἢ ἐν τοῖς μικτοῖς καὶ ἐν ὕδατι. ἐν πυρὶ γὰρ οὐσιωδῶς ἐνυπάρχει, καὶ ἐν τοῖς μικτοῖς ὁμοίως, ἐν δὲ τῷ ὕδατι κατὰ συμβεβηκός. Μᾶλλον δὲ καὶ κατὰ τὸν διάφορον τῆς ὑπάρξεως ἔσοπον εἰς διάφορα τέλη πάττεσθαι πέφυκεν, ὑπὸ λόγου, ἢ φύσεως. ὅθεν καίτοι αἱ τοῦ τρίτου εἶδους ποιότητες ποιητικαὶ εἰσι, καὶ παρακτικαὶ πάθους ὅν ταῖς ἡμετέρας αἰσθήσεσιν, ὡς ἢ ἐν τῷ ὕδατι θερμότης ποιητικὴ γίνεται, ὡσπερ καὶ ἢ ἐν τῷ πυρὶ. Ἐπεὶ μάλιστα ὁ ἔσοπος τῆς ὑπάρξεως ἐπὶ τῷ πυρὶ καὶ ὕδατι διάφορος εἰσὶ, καὶ ἐφ' ἑτέρον τέλος ὑπὸ τῆς φύσεως τέτακται ἐν τῷ πυρὶ ἢ θερμότης, ἐφ' ὃ οὐκ ἀναφέρεται ἢ ἐν τῷ ὕδατι. διάτοι τοῦτο ἢ ἐν τῷ πυρὶ θερμότης, καὶ ἢ ἐν τῷ ὕδατι, οὐ τοῦ αὐτοῦ εἶδους εἰσιν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ πυρὸς οὖσα, ἐπὶ τὸ δρότερον ἀνάγεται εἶδος, καθότι δύναμις εἶναι λέγεται τῆς τοῦ πυρὸς φύσεως, εἰς σύστασιν καὶ ἁμοιῶν τοῦ αὐτοῦ, καὶ τῆς μικτῶν ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ πασῶν θῶς εἰπεῖν πᾶν ὑπὸ σελυῶν συστήματος. Ἐν δὲ τοῖς μικτοῖς εἰσὶ μὲν κατὰ φύσιν ἢ θερμότης, ἀντικεῖ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὸ τρίτον τῆς Ποιότητος εἶδος, καὶ λέγεται παθητικὴ Ποιότης, ὅτι τοῦ πάθους ἐμποιεῖν τῆς αἰσθήσει. ὅν

ἔσονται οἱ ἐν τοῖς καρποῖς χυμοὶ παθητικαὶ ποιότητες ἤκουσαν, οὐχ ὡς
 ἄπο πάθους ἐγγινόμενοι, ἀλλὰ πάθος ἐμποιοῦντες. Ἐπὶ δὲ τοῦ ὕδα-
 τος ἡ θερμότης κατὰ συμβεβηκὸς μὲν ἐστὶ, προσαγορεύεται δὲ παθητικὴ
 Ποιότης ὡς ἄπο πάθους ἐγγινομένη, ὃν ἔσονται περὶ τῆς χρωμάτων ἐπι-
 τῆς λέξεως ὁ Φιλόσοφος παραδέδωκεν. Ὅτι δὲ ἡ κατὰ φύσιν θερμότης,
 διελύθη τῆς κατὰ συμβεβηκὸς, ἢ ἔξωθεν ἐπιγινομένης, ἢ νοσοποιῶς
 ἐν πυρετοῖς θερμότης παρίσθην. ἥτις διαφθείρει τὴν οὐσίαν, ἢ συστα-
 τικὴ ἐστὶν ἡ κατὰ φύσιν θερμότης, οὐ διὰ τὴν ὑπερβολὴν μόνον, ἀλλὰ
 μάλλον διὰ τὴν ἐπερότητα πρὸς τὴν ἔμφυτον θερμότητα. ἄλλως γὰρ αὖ
 πρὸς βύτης πυρεταίνων, ἀκμάζων ἐγένετο νέος.

Ἐπὶ δὲ τοῦ πρώτου εἶδους οὐδεμίαν φαίνεται χώραν ἔχουσα ἡ θερμό-
 τας, εἰ καὶ ὁ Φιλόσοφος κέχρηται ταύτῃ, ὡς περὶ καὶ τῆς ψυχρότητι, ἐν
 λόγῳ παραδείγματος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ εἶδους. οὐχ ὅτι γὰρ ἡ θερμότης ἢ
 ἡ ψυχρότης τοῦ πρώτου τυγχάνουσιν εἶδους, ἐν ἐκείνοις προὔχειράθησαν
 τῷ Φιλοσόφῳ, ἀλλ' ἵνα διὰ τῆς ὁμοιότητος τῆς αἰσθητῆς, οἷα ἐστὶ θερμότης
 τε, καὶ ψυχρότης, δηλώσῃ τὸν ἔσονται καθ' ὃν ἡ ἕξις τε καὶ διάθεσις τῆς
 τῆς ψυχῆς δυνάμεις διατιθέσθαι. καὶ ὅπως ῥαδίως ἢ μὴ ῥαδίως ἄπογι-
 νονται τούτων. Οὕτως οἱ καθ' ἑλλείψας ἐξηγηταὶ γνησίως ἀποδιδόσκει
 τὴν ἐννοίαν τῆς Φιλοσόφου, ὅς ἂν ῥᾶσα ἔχεται ἀπαντῆσαι πρὸς τὸ πρῶτον
 τοῦ Φιλοσόφου ῥητὸν, ὑπὸ τῆς ἀντιδοξουμένων προβληθέν.

Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον τοῦ Φιλοσόφου ῥητὸν ἄπο τοῦ τέλους τοῦ κεφαλαίου
 προχειράθη, ῥητέον. Πρῶτον μὲν ὡς ὁ Φιλόσοφος οὐκ ἀποφαινόμενος,
 ἀλλ' ὡς ἀπορῶν ταῦτα φησὶν. εἴτε οὐδὲν κωλύει τὸ αὐτὸ ἐπιτε τῆς Ποιό-
 τητος καὶ τοῖς Πρὸς τι τετάχθαι, κατὰ λόγον γένεως. τῷ δὲ λόγῳ τῆς
 ὑποκειμένων πραγμάτων ὑπὸ τὴν οἰκείαν ἕκαστον ὑπάγεται κατηγορίαν.
 εἴρηται γὰρ τῆς γένεσις, ἐν διαφοροῖς παραφύεσθαι κατηγορίας, τὰ δὲ ἐν
 διαφοροῖς εἶδει τῆς ποιότητος ταττεθαι μέλλοντα, πράγματα δεῖ εἶναι
 ἀπύλυτα, διαφέροντα ἀλλήλων, ὃν ἔσονται καὶ τὰ εἶδη ἐν οἷς ταττεται.
 πιαῦτα γὰρ τὰ εἶδη τῆς ἀπολύτου γένεσις, ὅπερ οὐ πέφυκε διαμεῖσθαι ὅτε
 μὴ διαφοραῖς ἀπύλυτως ἐν τοῖς οὐσι θεωρουμένης.

Πρὸς δὲ τὸν τρίτον ἐπὶ προεχθεῖται λόγον ἀπαντητέον, ὅτι εἰ καὶ ποικι-
 καὶ εἰσὶν αἱ παθητικαὶ ποιότητες, ὡς πάθος ἐμποιοῦσαι ταῖς ἡμετέρας
 αἰσθήσεσιν, οὐ παρά πύτο τακτέον ἐστὶ ταύτας ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ποιότητος
 εἶδει. οὐ γὰρ τυγχάνουσιν οὐσαι δυνάμεις φυσικαὶ, διὰ τὸ μὴ πρὸς τὸ
 ποιεῖν ὑπὸ τῆς φύσεως τετάχθαι εἰς σύσασιν καὶ διαμεῖσθαι τῆς ἐν ᾧ ὑπάρ-
 χουσιν ὑποκειμένου,

Ἐκθεσις τῆς παρεπομένων τῆ Ποιότητι. Σ πρώτου περὶ τῆς ἐναντιώσεως.

Εἰς πληρεσίαν τῆς Ποιότητος διδασκαλίαν ὁ Φιλόσοφος ὡς εἶωθε τρία ἐπιξῆς προχειρίζεται παρεπόμῃ τῆ Ποιότητι. Πρῶτον μὲν ὅτι ὑπάρχει ἐναντιώσις τῆ Ποιότητι, ὅτι δὲ μὴ πάση, δείκνυσιν ὁ Φιλόσοφος παραδείγματι χρώματος τοῖς μεταξὺ χρώμασιν. ὠχρὸν γὰρ ἢ φαιὸν, καὶ ὅσ' ἄλλα Ποιότητες ὄντα τοῦ τρίτου εἶδους, οὐκ ἔχει ἐναντιώσιν. ὑπὸ γὰρ τὸ αὐτὸ γένος παρεπόμῃ τοῦ χρώματος, οὐ πλείστον ἀλλήλων διαφέρουσι, τῆ λόγῳ μόντοι τῆ ἀκρῶν λευκοῦ καὶ μέλανος, καὶ ταῦτα ἀλλήλοις ἐναντιώται. Κυρίως (1) μόντοι ἐναντιώσις ὑπάρχει ταῖς ποιότησι τοῦ τρίτου εἶδους. πάσας γὰρ τὰς παθητικὰς ποιότητας ἐναντιώσιν ἔχειν, ἀαμφισβήτητον ὅξιν.

Ἀπορεῖται δὲ ἔτι, εἰ μόναις ταῖς ποιότησι προσήκει ἡ ἐναντιώσις. Πρὸς ὃ ρητέον, πέπεσθαι μὲν τὴν ἐναντιότητα καὶ ἐν ἄλλαις κατηγορίαις, ἢ δὲ κυρίως λεγομένη ἐναντιώσις, ἐκ ἐν ἄλλοις ὅτι μὴ ἐν ποιότησι θεωρεῖται. ἐπὶ γὰρ μόνης τῆς ποιότητος φαίνεται γινομένη μετάβασις ἀφ' ἑτέρου εἰς ἕτερον, ποιούντων εἰς ἀλλήλα, καὶ ἀλλοιωμάτων ἀλλήλους, τῆ ὄρων.

Δεύτερον παρεπόμῃμον.

Δεύτερον παρεπόμῃμον τῆς ποιότητος προτίθησιν ὁ Φιλόσοφος ὅτι ἐπιτάσιν ἢ ἀφαιρέσιν ὑποδέχεται ἡ Ποιότης. οὐ εἰς δήλωσιν τρία ταῦτα ποιεῖ, Προβάλλει πρῶτον τὸ ρητέον παρεπόμῃμον. Ἀπορεῖ δευτέρον περὶ τῆς ἀφαιρέσεως εἰδῶν τῆς ποιότητος, εἰ καὶ ταύταις προσήκει τὸ προσυεχθεῖν ἰδίωμα, ὡσπερ τοῖς ποιόσις τε, καὶ συγκεκριμένοσις. Τρίτον ἀφαιρεῖ τοῦ ποιούτου παρεπομένη τὸ τέταρτον τῆς Ποιότητος εἶδος χημάτε καὶ μορφῆς.

Τεῖ.

(1) Κυρίως ἐναντιώσις τῆ τρίτῳ τῆς ποιότητος εἶδει προσήκει φασί, εἰ καὶ μὴ παντὶ τούτῳ, ὡς πᾶ μεταξὺ πάσαι, καὶ ἐν τοῖς χρώμασι τοῦ τρίτου ὄντι, πᾶ μέσα οὐκ ἄλλως ὅτι μὴ διὰ τῆ ἀκρῶ ἐναντιώται.

Τεῖτον παρεπόμῳον.

Τρίτον ἐπάγει ὁ Φιλόσοφος ὅτι τὸ ὅμοιον καὶ αὐτόμοιον ἐπὶ τῆς Ποιότη-
 τος λέγεται. τούτο δὲ καὶ αἰτιδίαςέλλων τῆς προσοχῆς ἐκπεδέων
 μέσον εἶναι ἴδιον τῆς ποιότητος φησὶν, ὡς μᾶλλον ἔπιλειώτερον τῆ Ποιό-
 πτη προσήκον ἢ πρὶ ἐκείνα. Ὅθεν εἰκότως παρὰ τοῖς ὑπομνηματισταῖς
 λέγεται κατὰ τὴν τρίτην τοῦ ἴδιου ἔσπον προσήκειν τῆ Ποιότητι. Ὁ
 μέγιστος Φιλόσοφος ἐπὶ μόνης τῆς ποιότητος τὸ ὅμοιον καὶ αὐτόμοιον λέγειν
 αἰπτυγμενάς ἀπιφύσαστο, οὐ μὲν καὶ ἐπὶ πάσης ποιότητος τὸ ὅμοιον καὶ
 αὐτόμοιον εἰδάξο λέγειν. καὶ ταῦτα περὶ Ποιότητος ἀπόχρη.

Περὶ τῶν ἐξ ἔπιλοιπων γενῶν.

Περὶ τῆς κυριώτερων τοῦ ὄντος πτετάρων γενῶν ὁ Φιλόσοφος ἀποχρήν-
 τως διειληφώς, τὰ λοιπὰ ἐξ ἑλίας σὺνπτετμημενάς ἀποδίδωκε.
 μόνου γὰρ τοῦ Ποιεῖν καὶ Πάχειν τὰ παρεπόμῳα ἐκδέμενος, μόνη τῆ ἀ-
 παρειθμήσει τῆς λοιπῶν φαίνεται ἐφησυχάσας. Τίνος δὲ χάριν ὁ λιγώ-
 ρως ἔχει περὶ αὐτὰ, πλεῖστα παρὰ Συμπλεκίῳ λέγεται ἐν ἀρχῇ τοῦ πε-
 ρὶ τῆς ἐξ ἔπιλοιπων γενῶν λόγου, καὶ ἡμῖν εἴρηται ἐπὶ τῆς διαίρεσιως τῆς
 ὄντων καὶ ἀπαρειθμήσεως τῆς κατηγοριῶν. Ἀπὸ μέγιστος τῆς περὶ Φυσι-
 κῆς ἀπρ: εἴρημενάς πολλὰ εἰσὶν ἀεαλέξασθαι εἰς κατέληξιν συμβαλλό-
 μενα τῆς φύσεως τῆς παραλειφθεῖτων ἐσταῦθα. Ἐπὶ γὰρ τοῦ Γ. τῆς
 παραγματείας ἐκείνης πολλὰ περὶ ποιήσεως καὶ παθήσεως ὁ Φιλόσοφος
 προβάλλει. ἐν δὲ τῷ Δ. περὶ τοῦ Ποῦ, ἔπι Χρόνου διδάσκει. Ἐκ δὲ τῆς
 γνώσεως τῆς παραδιδόμενων ἐν ἐκείνοις, τρανώς ἡ φύσις δηλοῦται τῶν
 Ποιεῖν καὶ Πάχειν, καὶ τοῦ Ποῦ, ἢ Ποτέ. Καίτοι περὶ τοῦ Ποιεῖν καὶ
 Πάχειν ἰδίᾳ ἐν τοῖς περὶ Γεν: καὶ Φθ: διεξοδικώτατα παραδίδεται. Τὸ
 δὲ Κεῖσθαι καὶ Ἐχειν, ἐν τῷ Ε. τῆς Μεταφυσικῶν παρασησιώπηται. Καί-
 τοι περὶ τοῦ Ἐχειν ἢ πρὶ ὁμωνύμως λέγεται, καὶ ἐν τοῖς Μεταφυσικοῖς
 ἀκρινέστερον, κατὰ τῶν ἐν τοῖς μετὰ τὰς Κατηγορίας διείληπται. Καὶ
 περὶ τοῦ Κεῖσθαι δὲ εἴρηται τι ἐν τῷ περὶ τῆς Πρόστι κεφαλαίῳ. Πειρα-
 σόμεθα δὲ ἡμεῖς κατὰ τὴν ἀποράδην παραδιδόμενων τοῦ Φιλοσόφου δι-
 δασκαλίᾳ, ἀκρινέστερον ἐσταῦθα περὶ αὐτῶν εἰπεῖν.

Περὶ τῆς τάξεως τούτων.

Τῆν τάξιν τῆς ἀκολουθίας τούτων ἐπὶ τῆς φύσεως θεωροῦσι, τῷ ἄλλων φαίνεται προηγούμενον τὸ Ποῦ, μετ' ὃ τὸ Κεῖσθαι. τρίτον τὸ Ποτέ. καὶ ἐφεξῆς τὸ Ποιεῖν, καὶ Πάσχειν. καὶ τελευταῖον τὸ ἔχειν. Ἡ γὰρ αἰσθητὴ οὐσία προωθεῖσα, καὶ ποιωθεῖσα, πρὸ τῷ ἄλλων ἐνοεῖται ἐν τόπῳ εἶναι, καὶ θίσειν τινὰ ἔχειν πάντως συαναφαίνεται, ὅπερ ἐστὶ τὸ Κεῖσθαι. καὶ ἐν χρόνῳ δήπου ἐστὶν ἢ (1) περιεχομένη, ἢ (2) συυπάρχουσα χρόνῳ, καὶ τὰ ἐξῆς.

Περὶ τοῦ Ποιεῖν, ἔ Πάσχειν.

Τὸ Ποιεῖν καὶ Πάσχειν, εἰ καὶ μὴ αἰετὶ προτίθεται παρὰ τῷ φιλοσόφῳ τῷ λοιπῶν τετάρων γενῶν, ἀλλὰ νυνὸς οὐκ ἀπεικότως προελήφθη. Ὡς περὶ γὰρ ἔπεται (3) τῇ ποιότητι κατὰ τὸ εἶναι, οὕτω καὶ κατὰ τὴν διδασκαλίαν μετ' ἐκείνῳ ἀμέσως τάττεσθαι οὐκ ἀπεικότως. Τὸ γὰρ Ποιεῖν ἔργον ἐστὶ τῆς ποιητικῆς πάντως δυνάμεως. Ὅθεν ἔξεστιν διὰ τοῦ ὀρισμοῦ τῆς ποιητικῆς αἰτίας, τὸν ὀρισμὸν τοῦ Ποιεῖν ὑποθερεῖσθαι. Ὁρίζεται δὲ ἡ ποιητικὴ δυνάμις ἐν τῷ Δ. τῷ μεταφυσικῶν, ὅτι ἐστὶν ἀρχὴ μεταβολῆς, ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλο. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς ὑπογραφῆς ρητέον μετενεγκοῦσιν, ὡς οὐδὲν ἄλλο ἐστὶ τὸ Ποιεῖν, ἢ μεταλλάσκειν ὅπως οὐδὲν ἄλλο ἢ ἄλλο. Ἔστι δὲ καὶ οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἐστὶ τὸ Ποιεῖν προϊέναι ἐνέργειαν παρ' ἑαυτοῦ ἐν ἄλλῳ, ἢ ἄλλο.

Διαίρεσις τοῦ ποιεῖν.

Τοῦ Ποιεῖν ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τῆς ἐνεργείας, διχῶς δυνάμεθα λαβεῖν τὴν διαίρεσιν, Ἡ' κατὰ τὴν διαίρεσιν τῷ ἀρχῶν, δι' ὧν προβάλλεται τὸ Ποιεῖν εἰποῦν ἢ ἐνεργεῖν, Ἡ' κατὰ τὰς διαφορὰς τῷ ὄρων ἐφ' οὓς ἀσφύδει, καὶ ὑποπερατοῦται ἢ ποιήσεις. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἀρχῶν τῆς

(1) Ὡς πᾶσι μερικὰ ἔστι πρὸ τῶν ἡμῶν καὶ μετὰ τῶν τῶν φθορῶν ἐστὶ χρόνος. (2) Συυπαρχει δὲ τῷ χρόνῳ ὡς τὸ πᾶν, οὐρανός δηλαδὴ ἔστι στοιχεῖα ἔστι πᾶσι καθόλου ἅμα γὰρ τῷ οὐρανῷ ἔστι ὁ χρόνος ἐγένετο. (3) τὸ ποιεῖν ἔστι πάσχειν ἔπεται τῇ ποιότητι ἢ τοῖς ἐν ἐκείνῃ τὸ εἶναι ἔχει τὸ γὰρ ποιεῖν καὶ πάσχειν οὐκ ἄλλως ὅτι μὴ διὰ δυνάμεως ἐνεργεῖ ἢ πάσχει, ἢ τις ἐστὶ δεύτερον εἶδος ποιότητος.

τῆς ἐνεργείας οὐ χρὴ μικρύνειν, τότε νῦν ἔχον. μετὰ δὲ πασῶν ἐνεργειῶν ἢ ποιητικὴ ἀρχὴ, τὸ εἶδος δηλαδὴ ἐκείνου, ὡς καὶ μία παντὸς πάθους ἢ πρώτης ἀρχῆς, δηλονότι ἡ ὕλη.

Διήρηται τοιγαροῦν ἡμῖν ἐν ἄλλοις ἢ ἐνεργεια εἰς τε τὴν μεταβατικὴν, καὶ ἔμμονον. ὧν ἢ μετὰ ἔμμονος τότε νῦν ἔχον παρατητέα, ὡς ὑψηλοτέρης θεωρίας διομότης. Ἡ δὲ μεταβατικὴ δὲ λόγως αὐτὴ διακεκεῖται κατὰ τὴν διαίρεσιν τῆς κινήσεως. Ἡ δὲ τῆς κινήσεως διαίρεσις παραδίδεται τῷ φιλοσόφῳ ἐν τῷ Γ. καὶ ἐν τῷ Ε. τῆς φυσικῶν τετραμερῆς. Ἡ γὰρ ἐν Οὐσίᾳ, ἢ ἐν Ποσῶ, ἢ ἐν Ποιότητι, ἢ ἐν τῇ Ποῦ κατηγορίᾳ ἢ κινήσει θεωρεῖται. Ὡς κατὰ τὴν εἰς εἶδη διαίρεσιν, διακεκεῖται ὁμοίως καὶ ἡ κίνησις καὶ ἐνεργεια εἰς διάφορα εἶδη. Ὅθεν ἢ μετὰ ἐνεργεια γενικῶς θεωρουμένη, ὁμώνυμόν τι ἐστίν, ὡς καὶ ἡ κίνησις, διὰ τὸ ἐν ἀερόροις θεωρεῖσθαι κατηγορείαις. Τὸ δὲ Ποιεῖν συώνυμόν τι εἶναι βούλεται, καὶ εἰς λόγον κοινὸν γενίους ἰκανῶς ἔχειν.

Παρεπόμνημα τοῦ Ποιεῖν.

Δ Τὸ ἐκτίθεσθαι ὁ φιλόσοφος παρεπόμνημα τοῦ Ποιεῖν, ἐναντιωσίν τε ἔχειν, καὶ τὸ μᾶλλον, καὶ τὸ ἥττον ἐπιδέχεσθαι. Τὸ γὰρ θερμαίνειν, τῷ ψύχειν ἐστίν ἐναντίον. Κατ' αὐτὸ δὲ τοῦτο μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιδέχεται. ἐστὶ γὰρ μᾶλλον καὶ ἥττον ψύχειν, ἢ θερμαίνειν. Πρόδηλον δὲ δοκεῖ, καὶ τρίτον παρὰ Ἀρχύτου τὸ τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως ἐν ἑαυτῷ ἔχειν. καὶ τοιγαροῦν τοῦ ποιουῦτος μᾶλλον, ἢ τοῦ ποιεῖν αἰτίου.

Περὶ τοῦ Πάθχειν.

Η Πάθησις οὕτω συνηπταται τῇ ποιήσει, ὡς ἀμφοτέραις ἐνῶσθαι τῇ κινήσει. Ἀλλ' ἢ μετὰ πάθησις ὡς καὶ τὸ πάθον, συνηπτόν τι ἐμφαίνουσιν. Ἡ γὰρ πάθησις εἴτ' οὐκ πάθος, οὐ μόνον τὴν κίνησιν ὡς γιγνομμένη ἐν τῷ πάθοντι σημαίνει, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀποτελούμενον ἐξ αὐτῆς πάθημα, ὃν ἔσπον καὶ ἐν ταῖς παθητικαῖς πρώτησι τὸ πάθος ἐτάττετο ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου. Τὸ δὲ πάθον μετὰ τοῦ πάθους καὶ τὸ ὑποκειμένον ἐν ᾧ τὸ πάθος δηλοῖ. Τὸ μόνον πάθον ἀπλούστερόν τε ἐστὶ, καὶ σημαίνει τὸ μεταβάλλεσθαι ὁπωσοῦν ὑπ' ἄλλου ἢ ἄλλο. Διὸ καὶ ὁ φιλόσοφος ἐχρήσατο τούτῳ εἰς δήλωσιν τοῦ γενικωτάτου γενίους τῆς πάθησεως.

Διαί-

Διαίρεσις τοῦ Πάχην.

Διαιρεθεὶς δ' αὖ ὁμοίως καὶ τὸ Πάχην, ἢ κατὰ τὴν διαίρεσιν τῆς παθαινομένης (1) καὶ μεταβαλλομένης ὕλης, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν καὶ ἰσθότερον κατὰ τὴν διαίρεσιν τῆς ὑποτελεσιμάτων καὶ παθημάτων, ἐφ' ἃ αἱ παθήσεις ὑπολήγουσιν. Ὡς εἶναι εἰπεῖν, τὸ Πάχην, τὸ μὲν κατ' οὐσίαν γίνεται, ἐπιπρὸς οὐσίαν τὸ ὑποκείμενον πάχει, ἢ κατὰ συμβεβηκός, τοῦ ὑποκειμένου κατὰ συμβεβηκός παθαινομένου. καὶ οὕτω καθεξῆς, κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς οὐσίας, ἢ τῆς συμβεβηκότητος καθ' ἃ τὸ ὑποκείμενον πάχει, τὰ διάφορα γένη καὶ εἶδη διακρινθήσεται τοῦ Πάχην.

Παρεπόμενα τοῦ πάχην.

Τὰ αὐτὰ δὲ παραδίδωσι παρεπόμενα τοῦ Πάχην, ἅπερ καὶ τοῦ Ποι-
εῖν. ἐπιδέχεται γὰρ ἐναντίασιν τὸ πάχην, καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον. τὸ γὰρ θερμαίνεσθαι καὶ ψύχεισθαι ἐναντία, καὶ ταῦτα ἐπιδέχονται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον. Προδίδητε καὶ ταῦτα εἰπερ ἐς βουλομένης, τὸ τὴν αἰτίαν τῆς παθήσεως ἐν ἑαυτῷ ἔχειν. ἀλλὰ καὶ τοῦτο τῆς πάχηντι μᾶλλον, ἢ τῆς πάχην προσήκει.

Περί τοῦ Κεῖσθαι.

Τὸ Κεῖσθαι ὅτι τῆς θέσει τῆς μορίων τῆς αἰσθητῆς οὐσίας οὐσίωται, μάρτυς ἐστὶν ὁ Φιλόσοφος ἐν τῇ περὶ Ποιότητος κεφαλαίῳ, ἐνθα περὶ μακροῦ, καὶ πυκνοῦ, καὶ ἐν τοῖς Πρὸς τι περὶ που τὰς ἀρχάς τοῦ κεφαλαίου, καὶ ἄλλοθι. Ἡ δὲ θέσις τῆς μορίων τῆς αἰσθητῆς οὐσίας θεωρεῖται διχῶς. ἢ γὰρ πρὸς ἀλλήλα τὰ μόρια τῆς οὐσίας, θέσιν ἔχοντα ἐννοεῖται, ὧν τὸ μὲν ἄνω, ἢ κάτω, ἐμπροσθεν ἢ ὀπίσθεν, περὶ ἧς θέσεως ὁ Φιλόσοφος ἐννοεῖ ἐν τῇ περὶ Ποσοῦ κεφαλαίῳ. ἐν οἷς φησὶ περὶ τῆς εἰδῶν τῆς ποσότητος, τὰ μὲν ἐκ μερῶν συνεσηκῆναι ἔχοντων θέσιν πρὸς ἀλλήλα, τὰ δὲ ἐκ μὴ τοιούτων. Ἡ δὲ τοιαύτη θέσις ὑπὸ τὸ γένος ἀνάγεται τῆς σχετικῶν.

Ἄλ-

(1) Ὡς τὸ ὑποκείμενον ἢ πάχην φθείρεται, ἢ πάχην τελειοῦται. ὡς τὸ ξύλον ὑπὸ τοῦ πυρός, ἢ ἡ ψυχὴ τοῦ μακροχρόνου ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, καὶ τὸ φερόμενον ἢ ἀξόμοιον σῶμα.

Ἄλλον δὲ τρόπον ἐνοεῖται ἢ θέσις ἐπὶ τῆς μερῶν τῆς οὐσίας, ὅπως ἔχει δηλαδὴ πρὸς τὸν τύπον ἐν ᾧ ἡ οὐσία, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἀναχθεῖν αὐτὴ ἐπὶ τὰ Πρὸς τι. Δοκεῖ γὰρ σημαίνειν τὴν τοῦ περιεχομένου πρὸς τὸ περιέχον χεῖρον, καὶ αἰάπαλιν. Φαίλω ἔγωγε τὴν θέσιν καθ' ἡμὲν τὸ προκειμένου γένος οὐσίαι, μὴ εἶναι πάντως τὴν θεωρουμένην μεταξὺ τῆς μορίου τῆς αἰσθητῆς οὐσίας πρὸς ἀλληλα, (αὐτὴ γὰρ ἐπὶ τοῦ σώματος θεωρεῖται καὶ μὴ συνηχομένου τοῦ τύπου. ἀλλ' οὐδ' ἴσι μόνη ἢ χεῖρις τοῦ κειμένου σώματος πρὸς τὸν τύπον ἐν ᾧ κεῖται) ἀλλὰ μεταξὺ θεωρεῖσθαι τοῦ κειμένου, καὶ περιεχομένου σώματος, καὶ τοῦ περιεχόντος ἔξωθεν, οἷον τίς ἴσως τοῦ εἶναι ἐν τῷ τῆς μορίου, Πρὸς εἰ βούλει καὶ ἐπίρρησις. ὅν τρόπον ὁ Φιλόσοφος καὶ τὸ εἶναι τοῦ ἔχει ἐν τοῖς μεταρυστικοῖς ἐδήλωσε, μὴ συνηχομένου μέτοι οἱ γῆς. Ἡ τοιαύτη περιγραφή καὶ θέσις τοῦ κειμένου σώματος ἴσι. καὶ τοῦτο (1) εἰς διαφορὰ τῆς κατηγορίας τοῦ Πού.

Διαίρεσις τοῦ Κεῖσθαι.

Διαιρεῖται δὲ κοινότερον τὸ Κεῖσθαι εἰς τρία ταῦτα, οἷον προσεχῆ γένη, τὸ ἴσαίαι, καθῆσθαι, καὶ ἀνακεκλῖσθαι. Παραπόμωσα δὲ αὐτοῦ παραδίδωσιν ὁ Συμπλίκιος δύο, ἐναντίωσιν, καὶ τὸ μᾶλλον, καὶ ἥττον ἐπιδέχεσθαι. Ἐναντία μὲν γὰρ εἶναι δοκεῖ τὸ, τε περὶς κεῖσθαι, καὶ ὑπτίως, ἴσαίαι καὶ ἀνακεκλῖσθαι, καὶ τὰ τοιαῦτα. Μᾶλλον δὲ καὶ ἥττον ρηθεῖν αὐτὰ, εἴπερ ἐξῆν λέγειν μᾶλλον ὑπτίως, καὶ ἥττον, καὶ μᾶλλον ἀνακεκλιμένον, ἢ ἥττον.

Περὶ τῆς Πού κατηγορίας.

Τὸ Πού ρητέον ὅτι ἴσιν ἐπωνυμία ἔξωθεν ἐπιγινωσκῆ τοῖς σώμασιν, ὑπὸ τοῦ τύπου ἐν ᾧ ὑπάρχουσι. Τὸ γὰρ εἶναι Πού, ἐν τῷ πρῶτῳ εἶναι ἴσιν. ὅπερ ἐξ αὐτῆς τῆς φωνῆς πρόδηλον. Τὸ δὲ ποῦ ἐπίρρημα ἴσι ποπικόν, καὶ οὐκ ἄλλοθεν, ὅτι μὴ ὑπὸ τοῦ τύπου λέγεται. Καὶ λόγῳ δὲ ῥαδίως συνάγεται τὸ αὐτό. οὐ γὰρ εἰσαγομένου (2) συνεισάγεται.

(1) Τὸ γὰρ ποῦ διεισμένον, ἀλλὰ τὸ κεῖσθαι ἀδιόριστον, καθ' ὃ ἔ' ἀλλήλων διελύθη.

(2) Εἰσαγομένου γὰρ τοῦ τύπου, αἰάγκη καὶ τὸ ποῦ εἰσάγεσθαι.

γίνεται, μεταβαλλομένου τε μεταβάλλεται, ἢ ἀαιρουμένου συλλαβι-
ρεῖται, τούτο πάντως αἴτιον προαιχῆς ἐστὶ τοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ μὴ οὕτως
ἔχει ὁ τύπος πρὸς τὸ Πού, ἄρα.

Δείκνυται ἔτι τὸ αὐτὸ ἄπο τῆς κατὰ τύπον κινήσεως. ὁ γὰρ πρῶτος,
καὶ καθ' αὐτὸ ποιεζόμεθα διὰ τῆς κατὰ τύπον κινήσεως, τὸ Πού ἐστίν.
ἀλλὰ μὴ διὰ τῆς κατὰ τύπον κινήσεως πρῶτος, ἢ καθ' αὐτὸ ποιεζόμε-
θα τὸν τύπον, ἄρα ἄπο τοῦ τύπου τὸ Πού εἶναι ἔχει τὰ σώματα.

Περὶ διαιρέσεως τοῦ Πού.

Διαιροῦσιν οἱ νώτεροι χολαστικοὶ τὸ Πού διχῶς, εἰς τε τὸ περιγρα-
φικὸν Πού, ἢ τὸ περιοριστικόν. Καὶ περιγραφικὸν μὲν Πού θεω-
ρεῖται ἐπὶ τῶν αἰδητῶν οὐσιῶν, ἅπερ τὸ ἐν τόπῳ εἶναι ἔχουσι μετὰ δια-
στάσεως, ὡπερ τὰ σώματα. Περιοριστικὸν δὲ Πού θεωρεῖται φασὶν ἐ-
πὶ τῶν αἰθῶν οὐσιῶν. αὗται γὰρ καίτοι μὴ διαστατικῶς ἐπέχουσι τό-
πον, οὕτω μάλιστα ἐντὸς ὄρων τινῶν περιέχονται, ὡς ἐκτὸς ἐκείνων μὴ
πεφυκῆσαι ὑπάρχειν. Ἀλλ' ἡ διαίρεσις οὐκ ἔστι γένους εἰς εἶδη. Δύτε-
ρον γὰρ αὐτῆς μέρος, ὄφασι περιοριστικόν, κατὰ συμβεβηκὸς λέγεται
πού, ὡπερ καὶ ὁ τύπος ὃν φασὶ περιοριστικόν, κατὰ συμβεβηκὸς ἐστὶ
τύπος. Τὸ δὲ περιγραφικὸν Πού, ὅπερ ἐστὶ τῆς παρούσης θεωρίας,
διαίρεται κατὰ τὰς διαφορὰς τοῦ τύπου, ἀνω, καὶ κάτω, καὶ τὰ ἐξῆς.
Αἱ δὲ τοῦ τύπου διαφοραὶ ἀπλῶς θεωροῦνται, κατὰ τὴν θέσιν δηλαδὴ
τοῦ παντός, ἢ καθ' ἡμᾶς. Κατὰ μὲν τὴν τοῦ παντός θέσιν ὁ κατω-
τάτω τύπος ἐστὶ τὸ μεσαίτατον τοῦ παντός, ἢ ἔστω αὐτὸ τὸ κέντρον τῆς γῆς.
Ἀνωτάτω δὲ ὁ ὑπὸ τὴν κοίλῃ ἐπιφανείᾳ τῆς σελήνιακῆς σφαίρας, ἢ
ἢ ὁ περὶ τὴν ἑξωτάτω σφαῖραν. Τὰ δὲ μεταξύ κατὰ σύγκρισιν, ἀνω
ἢ κάτω λέγεται. Καθ' ἡμᾶς δὲ ταῦτα πάντα ποικίλεται κατὰ τὴν με-
ταβολὴν τῆς ἡμετέρας θέσεως. Λέγεται δὲ τὸ πού, ἢ ἀορίσως, ὡς ἀ-
πλῶς ἐν τόπῳ εἶναι, ἔστω ὡρισμένως, ὡς ἐν Εὐρώπῃ ἢ Ἀθλήσσι.

Παρεπόμενα τοῦ Πού.

ΤΑ τοῦ Πού ιδιώματα ἀπὸ τοῦ τύπου μάλιστα λιπτέα ἐστίν. ὅθεν
ἔστι μὴ ἐπιτείνεται τὸ Πού, ἢ ἀνίεται, δῆλον. οὐδὲ γὰρ ὁ τύπος
ἐπιτείνεται ἢ ἀνίεται. ἐκτείνεται μάλιστα καὶ τὸ Πού, ὡπερ καὶ ὁ τύπος κα-
τὰ τὸ

τὰ τὸ μέγεθος τῶν σωμάτων. Ἐστὶ δὲ παρὰ ταῦτα τῶν Ποῦ, καὶ ἐναντιώσεως, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀντίθεσις κατὰ τὰς ἀντιθέτους τοῦ τόπου διαφοράς. τὸ μὲν γὰρ ἄνω, τὸ δὲ κάτω εἶναι λέγεται, καὶ τὰ ἐξῆς.

Περὶ τοῦ Ποτέ.

Τὸ Ποτέ ὅτι τῶν ἀνηκόντων εἰς χρόνον ἐστὶ, δῆλον καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φωνῆς. Ἐστὶ γὰρ ἐπίρρημα χρονικόν, ὃ χρώμεθα ἀπαιτουῦτες τὸν χρόνον, ἐν ᾧ ἐστίν, ἢ ἴω, ἢ ἰσά τι, οὐ μόνον ἐστὶ χρόνος, ἢ τὸ ἐν χρόνῳ ὄν, ἀλλ' ἐστὶ τὸ Ποτέ οὐδὲν ἄλλο, ἢ τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι. Οὕτως ὁ Φιλόσοφος πανταχοῦ ἀποδίδωσι, τὸ γένος τοῦτο ἀναπτύσσων ταῖς ἀπὸ τοῦ χρόνου διαφοραῖς, ὡς ἐστὶν ἰδεῖν καὶ ἐν τῇ πρὸ τῶν Κατηγοριῶν θεωρίᾳ, καὶ ἐν κεφαλαίῳ 5. τοῦ πρώτου τῶν Νικομαχείων. Ομοίως δὲ καὶ αἱ διαφοραὶ τούτου ἀπὸ τοῦ χρόνου λαμβανόμεναι, καθ' ἃς καὶ διαιρεῖται. Ἐπει τοιγαροῦν ὁ χρόνος κοινότερον τεμερῶς διανέμεται, εἰς τε τὸ παρεληλυθὸς δηλαδή, ἐνεστὸς τε, καὶ μέλλον, τρία ἴσονται καὶ τὰ πρώτα εἶδη τοῦ προκειμένου γένους, ἀναλόγως ἔχοντα πρὸς τὰ τοῦ χρόνου μέρη. Ταῦτα δὲ ἀφυῶς δηλεῦσθαι πέφυκε δι' ἐπιρρημάτων, τοῦ Πρότερον, καὶ νῦν καὶ εἰς Ἐπειτα. ὧν ὑποδιαιρεθῆσεται ἕκαστον εἰς διάφορα μέρη, ὡρισμένως, ἢ ἀορίσως. οἷον τὸ πρότερον διαιρεθῆσεται εἰς ταῦτα, χθίς, πέρυσσι, πάλαι, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ δέτερον εἰς ταῦτα, ἄρτι, σήμερον, τῆτες, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ τρίτον αὖτις εἰς τὰ τοιαῦτα, οἷον αὖριον, ὑστεραίᾳ, εἰς νέωτα, καὶ ὅσ' ἄλλα. Ἄ δὲ πάντα ὑπάγεται τῶν Ποτέ, καὶ τοῦτο κατὰ πάντων ἐκείνων ἐπ' ἀδείας κατηγορεῖται. Πρὸς γὰρ τὸν ἔρωτωντα διὰ τοῦ ποτέ, ὀρθῶς ἀποκεινόμεθα διὰ τῶν εἰρημείων, καὶ ὅσ' ἄλλα τύχῳσιν ὄντα τοῦ αὐτοῦ γένους.

Ἐπὶ τούτου τοῦ γένους, οὔτε ἐναντιώσεις θεωρεῖται, οὔτε ἐπίτασις, ἢ ἀνίσις, οὐδὲ γὰρ τῶν χρόνων πρόσσει ταῦτα. Ἰδίον δὲ τούτου ἐστὶ τὸ πρότερον, καὶ ὑστερον, ὅπερ εἰ καὶ ἄλλοις παρὰ τοῦτο προσήκειν δοκεῖ, ἰδιαιτάτα μόνον ἐπιτετα τῶν χρόνων, καὶ ἀκολουθῶς τῶν Ποτέ.

Περὶ τοῦ Ἐχειν.

Τὸ Ἐχειν οὐδὲν ἄλλο εἶναι λέγεται παρ' Ἀμμωνίων, ἢ οὐσίας περὶ οὐσίας περιθέσεις. Τοῦτο δὲ τί ἄλλο ἐστίν; ἢ ἕξις, ἢ ἡ Φιλόσοφος

σοφος εν τῷ Δ. τῷ μεταφυσικῶν ἐνέργειαν ἀπεκάλεσε, μεταξὺ τοῦ ἔχον-
τος, ἢ τοῦ ἰματισμοῦ, καὶ τοῦ ἔχομένου (I) ἐνδύματος. Τούτου
τοῦ συμβεβηκότος κυρίως ἐστὶ δεικτικὸν ὁ ἀνθρώπος, κατὰ δὲ τὰς ἀνθρώπι-
πίννας ἐπινοίας, καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα. Πρόδες εἰ βούλει, καὶ οἱ ἀνδραγύ-
τες, ἐστὶν ὅτε ἀμπίχονται διὰ τὸ τέλος ἀνθρώπινον.

Τὰς διαφορὰς τοῦ προκειμένου γένους λαβεῖν ἔξεστιν ἀπὸ τῆς διαφορᾶς
τοῦ τέλους τῆς ἀμφιάσεως. φέρομεν γὰρ τὰ ἀμφια, ἢ ὡς ἀμυντήρια πρὸς
ὑποψυχρότητα, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἡ ἀπρεπείας, καὶ καλλωπισμοῦ
χάριν, οἷα εἰσὶν ὅσα εἰς κόσμον φέρειν εἰώθασιν οἱ ἀνθρώποι. Ἰδίον δ'
αὖ ἐστὶν τούτου, τὸ μὴ ἄλλοις, ὅτι μὴ σώμασι, καὶ μάλιστα ἀνθρώπinois.
προσῆκειν. Πρόδες ὅτι καὶ αἱ τοῦ ἔχειν ἐπωνυμίαι πᾶσαι ἀπὸ τῆς πε-
ριπέρας τῆς οὐσίας ἐτέρως περὶ ἐτέραν λέγονται.

Τὰς ποιεῖν διχῶς διακρίσει λαβεῖν
τὴν διαίρεσιν.

Ἡ κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν
ὀρχῶν δι' ὧν ἀποβάλλεται
τὸ ποιεῖν.

Τὸ πάχην διχῶς
διακρίεται.

Ἡ κατὰ τὴν διαίρεσιν τῆς πα-
θησιμότητος καὶ μεταβαλλομένης
ύλης.

Ἡ κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν ἀπο-
τελεσμάτων ἔκ παθημάτων ἐφ' ὅ-
αυ παθήσεις ἀπολήγουσι.

Ἡ ἐτέρως.

Ἡ μὲν ἔμμελος.

Ἡ δὲ μεταβατική.

Ἡ κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν ὄρων ἐφ' οἷς ἀπο-
δειξέσθαι ἀπεπερατῆται ἢ ποιήσεις, καὶ τούτων τε-
τραμερῶν κατὰ τὴν διαίρεσιν τῆς κινήσεως.

Ἡ κατὰ οὐσίαν.

Ἡ κατὰ πρῶτον.

Ἡ κατὰ ποιεῖν.

Ἡ κατὰ τόπων.

Τα.

(I) ἔχεται γὰρ τὸ ἰμάτιον πάντως ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. ἔχω γὰρ τὸ φορῶ· καὶ γὰρ ὁ μὲν φοί-
ρῃ, τὸ δὲ φορεῖται ὑπὸ ἐκείνου, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ περὶ ἔχον.

Τὸ Κόσμιαι διαρρίπται εἰς τρία.

Εἰς τὸ Ἰσαλαί.

Εἰς τὸ κῆσαι.

Καὶ εἰς τὸ αἰαικκλίδαι.

Τὸ Πού διαρρίπται εἰς δύο.

Εἰς τὸ σπειρακκόν, ὅπερ διαρρίπται ἐπὶ τῆς αἰαικκλίδαις εἰς διαρρίπται κατὰ τὰς διαφορὰς τοῦ τόπου, αἶμα, κῆτω, καὶ πῆ ἐξῆς.

Καὶ εἰς τὸ πειραικκόν, ὅπερ διαρρίπται ἐπὶ τῆς αἰαικκλίδαις εἰς δύο κατὰ τὰ συμβεβηκός.

Τὸ Ποτὲ διαρρίπται τεχνῶς κατὰ τὸ κοπιότερον τεμνερῆ διασμήν.

Κατὰ τὸ πρότερον, ὃ καὶ ὑποδιαρρίπται εἰς διάφορα μέρη αἰαικκλίδαις ὡς ἐ ἀοείσως, ὡς τὸ χδῆς, πέρισι, σάλαι, ἔ πῆ τιαῦται.

Κατὰ τὸ νῦν, ὅπερ ὁμοίως ὑποδιαρρίπται εἰς τὰυται, ἀρτι, σήμαρην, τῆτες, καὶ πῆ τιαῦται.

Καὶ εἰς τὸ ἔπειτα. ἔ τούτω εἰς πῆ τιαῦται αἰαικκλίδαις, ὑστέραια, εἰς νῆται, καὶ ὅσ' ἄλλα αἰδ' ἐνός λαμβάνονται.

Τὸ Ἐχεν τεχνῶς, ὅπῃ τῆς διαφορῆς τῆ τέλους τῆς αἰαικκλίδαις, τὰς διαφορῆς λαμβάνει.

Ἡ γὰρ ἔχομεν πῆ αἰαικκλίδαις πρὸς φυλακίω τοῦ σώματος, ὅπῃ ψυχρῆς τυπος, πάγους, καὶ τῆς τιαῦται.

Ἡ πρὸς αἰαικκλίδαις ἐχθρῶν, ὡς θώρακα, πικριφαλαίαν.

Ἡ ἀσθενείας, ἔ καλλωπισμοῦ χάειν.

